

prima instanță: T. Leahu,
instanța de apel: N. Vascan, E. Clim, I. Cotruță,

dosarul nr. 2rac-604/14

Î N C H E I E R E

18 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Societatea pe Acțiuni „FMC Rezina”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte „Tirex Petrol” Societatea pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2014, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni „FMC Rezina” și menținută hotărârea Judecătoriei Rezina din 01 aprilie 2014, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La 14 februarie 2014, ÎM „Tirex Petrol” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „FMC Rezina” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 40 din 17 ianuarie 2012, încheiat între întreprindere și SA „FMC Rezina” și în baza facturii fiscale nr. 0902552 din 29 martie 2012, societatea i-a furnizat pârâtului produse petroliere, inclusiv și transportarea lor în sumă de 100 100 lei, însă, din motiv că ultimul până în luna decembrie 2013, nu achitase integral datoria, la 06 decembrie 2013, întreprinderea a expediat în adresa pârâtului o reclamație, care a rămas fără răspuns.

Cu referire la prevederile art. 619 alin.(1), (2) din Codul civil, obligațiunilor pecuniare li se aplică dobânzi de întârziere, iar în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9 % peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 din Cod civil, astfel suma dobânzii de la 01 octombrie 2012 și până a 12 februarie 2014, constituie 2755,97 lei.

Solicită încasarea de la SA „FMC Rezina” în beneficiul ÎM „Tirex Petrol” SA, datoria în suma de 5004 lei, penalitatea în sumă de 5754 lei, dobânda de întârziere în sumă de 2755,97 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 675,30 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Rezina din 01 aprilie 2014, acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat de la SA „FMC Rezina” în beneficiul ÎM „Tirex Petrol” SA datoria în suma de 5 000,04 lei, penalitatea în sumă de 5 754 lei, dobânda de întârziere în sumă de 2755,97 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 675,30 lei, în total suma de 14 185,31 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2014, a fost respins apelul declarat de către SA „FMC Rezina” și menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea deciziei, instanța a invocat prevederile art. at. 735 alin.(1), art. 512, art. 619 alin.(1), (2), art. 585 din Cod civil, care reglementează dispozițiile generale cu privire la obligație, rata dobânzii și dobânzile de întârziere, care indică că în cazul în care conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata dobânzii a Băncii Naționale a Moldovei, dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele pricinii, instanța a reținut că ÎM „Tirex Petrol” SA și-a respectat obligațiunile contractuale referitor la livrarea produsului contractant, însă, SA „FMC Rezina” nu a achitat pe deplin marfa livrată, datoria debitorului la data înaintării acțiunii în judecată constituind 14 000,04 lei, iar la somațiile creditorului nu a reacționat prompt și doar ulterior, înaintării cererii de chemare în judecată, debitorul a mai achitat suma de 9 000 lei, în contul stingerii datoriei, astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată și legală concluzia primei instanțe, or, acesta a calculat dobânda de întârziere ținând cont de termenul întârzierii, neparticiparea consumatorului cât și de rata de refinanțare a Băncii Naționale, obligațiunile pecuniare între părți aparținând în rezultatul relațiilor economice.

La 15 octombrie 2014, SA „FMC Rezina” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală, neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, ne fiind elucidate pe deplin circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea pricinii.

Menționează că instanțele inferioare la emiterea hotărârilor au încălcat dreptul societății la un proces echitabil, care este unul din elementele fundamentale ale supremației dreptului, care prevede, că orice persoană are dreptul la un proces echitabil și dreptul la un recurs efectiv, adică orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale.

Susține că instanța de apel a emis decizia contrar art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20, art. 26 alin. (1) din Constituția RM.

Astfel consideră că instanțele inferioare la emiterea hotărârilor, eronat au concluzionat precum că societatea urmează să plătească nu doar restul datoriei de bază ci penalitate și dobândă de întârziere, deoarece, calculele privind încasarea penalității și dobânzii de întârziere, sunt neclare și neîntemeiate, pe motiv, că intimatul urma să prezinte instanțelor descifrarea modalității de calcul a dobânzii de întârziere, mai mult, la cererea de chemare în judecată nu au fost anexate copiile Hotărârilor BNM, pe care se bazează aceste calcule.

Invocă că conform prevederilor art. 268 din Codul Civil, termenele speciale de prescripție extensivă se prescriu în termen de 6 luni, iar intimatul solicită încasarea penalității pentru perioada 01 octombrie 2012 - 12 aprilie 2013, însă, s-a adresat cu acțiunea în instanța de judecată la data de 14 februarie 2014, și anume cu omiterea termenului de prescripție special.

La fel, indică că conform p. 8 a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție privind aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează modalitățile de reparare a prejudiciului cauzat prin întârziere sau executare necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare, cu excepția celor izvorâte din contractul de credit bancar sau împrumut nr.9 din 24 decembrie 2010, în cazuri excepționale, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale pe care o consideră disproportionat de mare. Legea nu precizează cazurile în care ar putea fi redusă clauza penală. Instanțele vor lua act că, drept criterii ce permit reducerea clauzei penale, ar putea servi: situația financiară dificilă a debitorului; mărimea penalității depășește suma datoriei; mărimea excesivă a penalității; datoria a fost achitată; o întârziere neesențială în executarea obligației de rând cu procentul înalt al penalității.

De asemenea, invocă că legea menționată nu prevede expres limita de reducere a clauzei penale, iar sarcina instanței în această situație constă în aprecierea adecvată a coraportului dintre mărimea penalității stabilite și mărimea prejudiciului real suportat, ceea ce nu a fost făcut de către instanța de apel și prima instanță. Susține că la momentul emiterii hotărârilor contestate mărimea datoriei inițiale a fost de 1500,04 lei, ce se confirmă prin ordinele de plată prezentate în instanțele de judecată, iar penalitatea și dobânda de întârziere constituie 8509, 97 lei, mai mult, la examinarea cauzei întreprinderea nu a fost de acord cu clauza penală și a solicitat reducerea acesteia, însă, instanțele inferioare nu au reținut acest fapt.

Consideră că instanțele inferioare la emiterea hotărârilor au aplicat eronat prevederile art. 121, art. 122 CPC, iar art. 118 alin. (1) CPC prevede că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă în drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, însă, această normă a fost ignorată de către instanța de apel și prima instanță, respectiv, cerințele înaintate de către intimat sunt evident neîntemeiate și declarative, deoarece, acestea nu-și găsesc confirmare prin probe pertinente și accesibile.

La 08 decembrie 2014 ÎM „Tirex Petrol” SA a depus referință la recursul declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat și abuziv al acestuia și a solicitat respingerea lui ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „FMC Rezina” este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către SA „FMC Rezina” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către SA „FMC Rezina” asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către SA „FMC Rezina” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „FMC Rezina” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Judecătorii

Nicolae Clima

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva